

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 653/2023-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Urbár Námestovo, pozemkové spoločenstvo**, Mlynská 49, Námestovo, IČO 14 248 61, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Brož, s. r. o., A. Bernoláka 6, Ružomberok, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/113/2023 z 23. augusta 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 9. novembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 46 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

2. Návrh na začatie konania bol podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 v znení dodatku č. 1 z 1. marca 2023 a dodatku č. 2 z 27. septembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) pridelený tretiemu senátu ústavného súdu. Sudca tretieho senátu Peter Straka notifikoval ústavnému súdu prípisom z 24. novembra 2023 dôvody svojho možného vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie v tejto veci. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 625/2023-5 z 5. decembra 2023 rozhodol o vylúčení sudcu Petra Straku z výkonu sudcovskej funkcie. V súlade s čl. III ods. 1 písm. b) a c) rozvrhu práce bol za zastupujúceho člena tretieho senátu určený člen druhého senátu Ivan Fiačan. Vec rozhoduje tretí senát ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia.

II.

Skutkové východiská

3. Uznesením č. k. 5C/18/2022-594 z 18. januára 2023 Okresný súd Námestovo priznal odporcovi nárok na náhradu trov konania 319,77 eur, ktorú bol sťažovateľ povinný zaplatiť. Sťažovateľ podal proti uvedenému rozhodnutiu sťažnosť, ktorú odôvodil tým, že súd nedostatočne posúdil účelnosť uskutočnených úkonov právnej služby odporcu v konaní zastúpeného JUDr. Jurajom Kornhauserom, ktorý je advokátom a súčasne konateľom odporcu. Okresný súd uznesením č. k. 5C/18/2022-604 z 24. apríla 2023 sťažnosť sťažovateľa zamietol.

4. Proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľ podal dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Dôvodil právnym názorom uvedeným v náleze ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 387/2019 z 2. apríla 2020, v zmysle ktorého *„podľa § 357 písm. m) Civilného sporového poriadku... jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“*.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutým rozhodnutím konanie o dovolaní zastavil bez toho, aby preskúmaval vecnú správnosť dovolaním napadnutého uznesenia. Zdôraznil, že v zmysle § 419 CSP môže strana sporu napadnúť dovolaním iba rozhodnutia odvolacieho súdu. Civilný sporový poriadok neupravuje funkčnú príslušnosť na prejednanie dovolaní smerujúcich proti rozhodnutiu iného ako odvolacieho súdu. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie, ktorým súd prvej inštancie zamietol sťažnosť podanú proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému vyšším súdnym úradníkom. Sťažnosť je prostriedok procesnej obrany, ktorý nemá devolutívny účinok, to znamená, že o nej rozhoduje opäť súd prvej inštancie (§ 248 CSP), a preto rozhodnutie o sťažnosti proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom nie je rozhodnutím odvolacieho súdu. Rozhodnutím odvolacieho súdu je výlučne rozhodnutie vydané v konaní o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie. So zreteľom na skutočnosť, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu okresného súdu, nie je daná funkčná príslušnosť najvyššieho súdu o ňom rozhodovať a je potrebné konanie o tomto opravnom prostriedku podľa § 161 ods. 2 v spojení s § 438 ods. 1 CSP zastaviť.

III.

Argumentácia sťažovateľa

6. Podľa názoru sťažovateľa je napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné, pretože sa žiadnym spôsobom nevysporiadalo s námietkami o (ne)účelnosti vynaložených a priznaných trov strany konania, ktorá je v konaní zastúpená advokátom, pričom advokát je súčasne jediným členom štatutárneho orgánu strany konania. Uvedený postup najvyššieho súdu je v rozpore s nálezom ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 81/2020 z 18. novembra 2020, v zmysle ktorého je znepokojivé, ak všeobecné súdy bez náležitého (alebo dokonca bez akéhokoľvek) zdôvodnenia poprú alebo

opomenú právny názor ústavného súdu vyslovený vo vzťahu k právnemu riešeniu konkrétneho skutkového stavu, identického so skutkovým stavom a s ním spojenou právnou otázkou posudzovanými v inom konaní pred všeobecnými súdmi.

7. Podľa sťažovateľa je neprípustné, aby v konaní vystupovala totožná osoba v právnej pozícii „*štatutára*“ strany konania a zároveň tá istá osoba vystupovala ako advokát (právny zástupca) strany a za túto činnosť právneho zástupcu jej súd priznal nárok na náhradu nákladov za právne zastúpenie. Takýto postup možno považovať za zneužitie práva na zastúpenie advokátom s cieľom nadobudnutia neodôvodneného zisku.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia z dôvodu nevysporiadania sa s dovolacou námietkou sťažovateľa týkajúcou sa účelnosti vynaložených a priznaných trov konania. Najvyšší súd nepreskúmaval vecnú správnosť dovolaním napadnutého uznesenia vzhľadom na neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, ktorú vzhliadol v nedostatku svojej funkčnej príslušnosti. Záver najvyššieho súdu potom nevyhnutne viedol k zastaveniu dovolacieho konania, čo súčasne vylučuje, aby dovolací súd vecne posudzoval dovolacie námietky sťažovateľa.

9. V súvislosti s nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 387/2019, na ktorý sťažovateľ v dovolaní a následne aj v ústavnej sťažnosti poukazoval, je potrebné uviesť, že sťažovateľ zjavne nerozlišuje medzi rozhodovaním o nároku na náhradu trov konania a rozhodovaním o výške náhrady trov. Rozhodnutím preskúmateľným v dovolacom konaní v zmysle citovaného nálezu ústavného súdu je rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania (§ 262 ods. 1 CSP), avšak nie je ním rozhodnutie (sudcu) súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o sťažnosti proti rozhodnutiu (súdneho úradníka) súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania (§ 262 ods. 2 CSP).

10. Ústavný súd s poukazom na uvedené konštatuje, že postup najvyššieho súdu, ktorý konanie o dovolaní sťažovateľa podanom proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie zastavil podľa § 161 ods. 2 CSP v spojení s § 438 ods. 1 CSP (s poukazom na § 419 CSP), nie je ústavne spochybniteľný, a napadnutému rozhodnutiu preto nemožno vyčítať arbitrárnosť z dôvodu sťažovateľom tvrdenej nepreskúmateľnosti. Postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom (procesnými a hmotnoprávnymi predpismi konania) nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv a slobôd (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

11. Ústavný súd na základe uvedeného dospel k záveru, že sťažovateľom uplatnené námietky sú zjavne neopodstatnené, preto ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Vyslovenie porušenia hmotných práv sťažovateľa bolo v okolnostiach danej veci podmienené zistením porušenia základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, k čomu nedošlo, a preto nemožno z objektívneho hľadiska uvedený právny stav považovať za porušenie jeho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 1

dodatkového protokolu. Aj v tejto časti je preto ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde zjavne neopodstatnená.

12. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu